

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 954 95 93, www.bfsa.bg

Приложение към Заповед
№ РД 11-463/19.05.2011г.

ПРАКТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ЗА ФЕРМЕРИТЕ
БОЛЕСТТА "ЛУДА КРАВА"

Май 2011г

I. БОЛЕСТТА „ЛУДА КРАВА“

Болезтта „луда крава“ (спонгиозна енцефалопатия по говедата) е бавно прогресиращо заболяване, засягащо нервната система на едрите преживни, което винаги завършва със смърт.

От "луда крава" може да боледува и човек след консумация на мозък, очи, сливици, гръбначен мозък и черва от говеда.

Боледуват животните над две годишна възраст. Наблюдават се промени в поведението, промени в чувствителността и промени в стойката и движенията.

Промените в поведението включват страх, промени в темперамента, ненормално поведение, нервност при влизане на човек, скърцане със зъби, буйство, трудно обуздаване, мучене, агресивна защита, усилено близане на носа, скърцане със зъби, игра на езика, пръхтене, повдигната опашка при движение.

Промените в чувствителността се изразяват с повишена чувствителност, ритане при доене или при обезпокояване в бокса, мятания на главата, притискане или триене на главата в околните предмети.

Нарушенията в стойката и движенията се характеризират със слабост, треперене, ниско държане на главата, трудно обръщане, падания, скърцане на ставите, затруднения при изкачване, слабост на задницата, ненормална позиция на задните крайници при лежане, парези, въртене в кръг.

Други, често срещани клинични прояви са намаляването на движенията на търбуха (без намаляване на апетита), загуба на тегло; намаляване на млечността, прогресивно слабееене до пълно изтощение и смърт.

Ако установите, че някое от Вашите говеда показва някои от гореизброените признаци, незабавно уведомете ветеринарния лекар, обслужващ Вашата ферма или официалния ветеринарен лекар на общината!

За неинформиране за промяна в здравословния статус на животните, стопанинът подлежи на финансови санкции съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност. В допълнение компенсации за принудително убити или умрели от болестта животни няма да бъдат извършени.

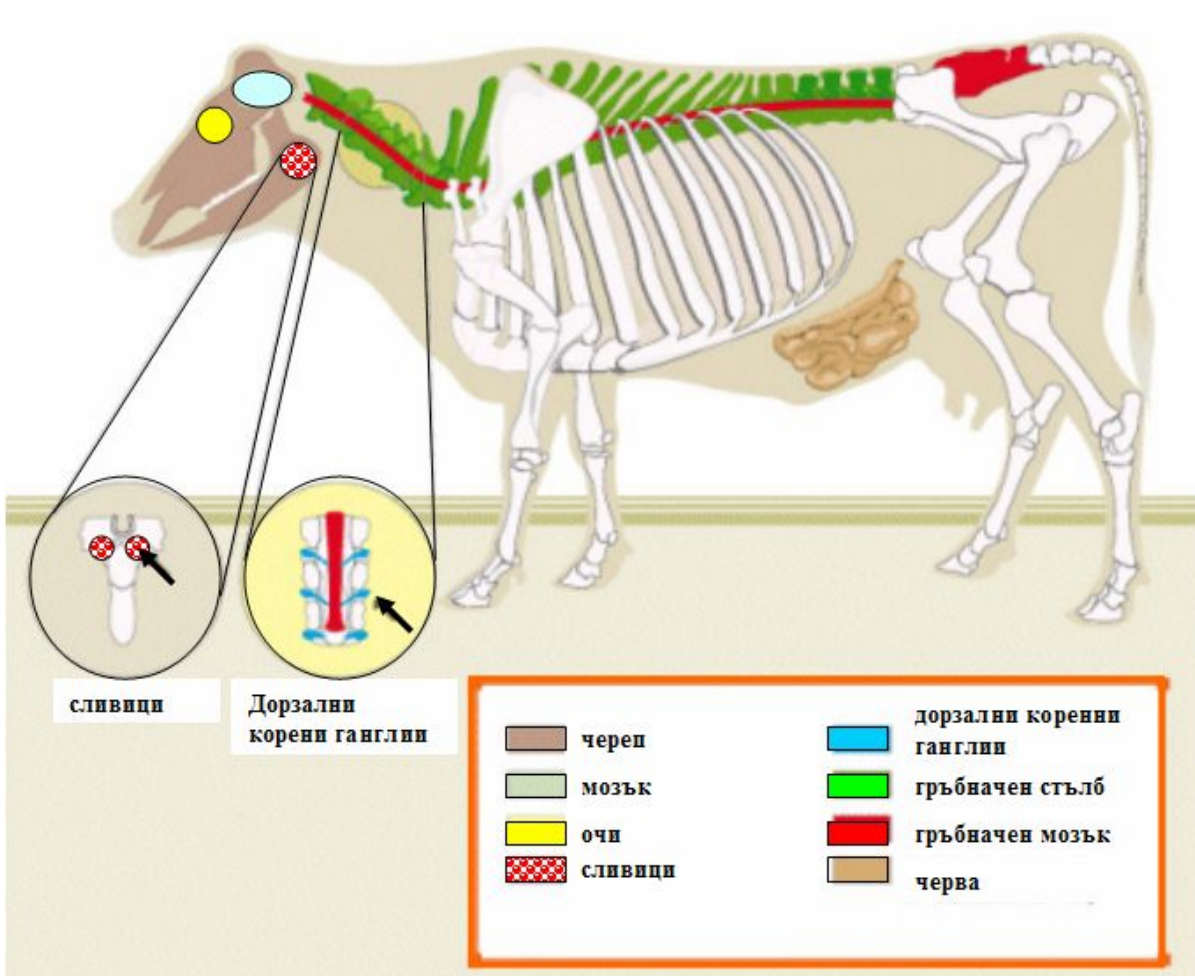
II. КАК ДА СЕ ПРЕДПАЗИМ ОТ БОЛЕСТТА ЛУДА КРАВА

Общоприето е, че заразяването на говедата от луда крава се осъществява чрез включване в дажбите им на месо-костно брашно. Ето защо е абсолютно забранено и небива да се допуска изхранване на говеда с протеини от животински произход.

При клане на едри преживни животни в личната ферма трябва да се има предвид, че следните материали представляват риск за заразяване на човека (специфично-рискови материали) и не трябва да бъдат консумирани:

При едрите преживни това са черепа (с изключение на долната челюст), мозъка, очите и гръбначния мозък на животните над 12 месечна възраст, гръбначния стълб на животните на възраст над 30 месеца, сливиците, тънките и дебелия черва и мезентериума на животните от всички възрасти (фиг. 1).

Всички горепосочени органи трябва да се отделят и предават на екарисаж или се унищожават чрез изгаряне от собственика!

Фиг. 1. Специфичнорискови материали

III. КАК ДА СЕ ПОМАГА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА НАДЗОР НА БОЛЕСТТА ЛУДА КРАВА?

За предпазване на здравето на хората и животните, Българската агенция по безопасност на храните на Република България изпълнява програма за надзор на заболяванията луда крава.

За предпазване на Вашето здраве е необходимо да информирате ветеринарния лекар обслужващ вашата ферма за всяко клане на:

- здрави едри преживни животни над 30 месечна възраст;
- едри преживни животни над 24 месечна възраст, показали признаци на заболяване;

Той ще дойде и ще вземе за изследване мозъчни проби от закланите животни.

IV. КАКВО ДА СЕ ПРАВИ, АКО ИМА УМРЯЛО ПРЕЖИВНО ЖИВОТНО ВЪВ ФЕРМАТА?

Необходимо е веднага да се уведоми ветеринарния лекар, обслужващ фермата, официалния ветеринарен лекар на съответната община или кмета на населеното място за всеки случай на умряло животно. Уведоменото по горе лице ще се свърже с екарисаж, който ще изпрати кола за събирането и транспортирането на умрялото животно за обезвреждане!

Събирането и извозването на умрялото животно не се заплаща от собственика на животното, а от държавния бюджет!